

УДК 327.7:061.1ЄС

Юрківська А.

магістр відділення міжнародних відносин
факультету міжнародних відносин, політології та соціології
ОНУ імені І. І. Мечникова

ПОЛІТИКА ЄС У КОНТЕКСТІ ВИНИКНЕННЯ НОВИХ ЗАГРОЗ ЄВРОПЕЙСЬКІЙ БЕЗПЕЦІ

На сьогоднішній день ключовим питанням є забезпечення європейської безпеки. Рада Європи прийняла Європейську стратегію безпеки (ЕСБ) в грудні 2003 року. У ній вперше були встановлені принципи і цілі просування інтересів безпеки ЄС. Лише спільними зусиллями європейські держави можуть боротися з виникненням викликів і загроз системі безпеки ЄС. На сьогоднішній день одним з завдань є не стільки передбачити загрозу, скільки бути здатним ліквідувати її. Яскравим прикладом слугують такі чинники, як поширення зброї масового знищення, кібер-злочинність, міжнародний тероризм, регіональні конфлікти і «російська агресія».

Першим чинником, що несе потенційну загрозу безпеці ЄС, є зброя масового ураження. У стратегії WMD 2003 р. — ЄС зосередив свою увагу на вирішенні питання іранської ядерної програми, також діяльності країн третього світу і регіональних організацій з метою зміцнення їх здатності запобігти поширенню зброї. Слід зазначити підсумок Конференції з перегляду Договору про нерозповсюдження ядерної зброї в 2010 р., який був покликаний посилити режим нерозповсюдження ядерної зброї, мирного використання атомної енергії і роззброєння.

Другий чинник — це безпека в кібернетичному просторі. Ні для кого не секрет, що Інтернет став невід'ємною частиною сучасного життя й кожен

з нас по-різному використовує цей засіб. У 2006 р. була прийнята Європейська Стратегія безпечного інформаційного суспільства, спрямована на боротьбу з інтернет-злочинністю. Однак дії проти приватних і державних ІТ-систем у країнах-учасницях ЄС надали проблемі нового відтінку, продемонструвавши, що інтернет-злочинність є потенційним новим економічним, політичним і військовим інструментом, зокрема шпигунів і може поставити під загрозу конфіденційність інформації та інформаційних систем, в результаті чого інформація може потрапити в руки супротивника.

Наступним чинником є міжнародний тероризм. Проблема тероризму, в Європі і в усьому світі, залишається невирішеною. З 2003 р. ЄС досяг прогресу у боротьбі з тероризмом: було вжито заходів всередині ЄС відповідно до Гаазької програми 2004 р., переслідування терористів і реагування на акти терористів. Також ЄС вказує, що потрібно зміцнити координацію дій у зв'язку з великими подіями, пов'язаними з тероризмом, зокрема з використанням хімічної зброї.

Четвертим чинником є регіональні конфлікти. Сьогодні найбільшими зонами «заморожених конфліктів» залишаються Придністров'я, Абхазія, Південна Осетія, Нагірний Карабах, Косово; й це тільки в Європі. Не можна проігнорувати сучасний стан відносин Росії і США, а саме повну недовіру обох сторін, що є прямою загрозою глобальній безпеці. У даній ситуації головним завданням ЄС є недопущення прямого воєнного зіткнення цих двох держав, а також обмеження нарощування військового потенціалу.

Додатково до всього вище перерахованого слід зауважити, що РФ є новою загрозою європейській безпеці. 28 червня 2016 р. на саміті ЄС в Брюсселі Федеріка Могеріні, верховний представник Європейського Союзу із закордонних справ і політики безпеки, заявила, що «російську агресію» слід додати до переліку ключових загроз європейській безпеці.

Анексія Росією Криму у березні 2014 р. і проведення неоголошеної війни проти України є прямим доказом підриву політики безпеки ЄС. «Порушення Росією міжнародного права і дестабілізація України, поряд із конфліктами в Чорноморському регіоні, кинули виклик європейській безпеці». Тому на Росію були накладені санкції. «Частково санкції пов'язані з анексією Криму», — зазначила Федеріка Могеріні. Вона додала, що ЄС, як і раніше, вважає приєднання Криму до Росії є порушенням норм міжнародного права.

Якщо до анексії НАТО розглядало Росію як імовірного партнера, то початок війни на Сході України поклав край надіям на партнерство, а відносини між Росією і альянсом стали відкрито ворожими.

Польський міністр закордонних справ Гжегож Схетина в інтерв'ю DW заявив: «На першому плані стоїть питання безпеки... Але сьогодні ця безпека знову ставиться під сумнів — тим, що відбувається зараз у Східній Україні, анексією Криму, агресією в Донецьку і в Луганську та іншими кроками Росії в Україні». Як висновок: Польща — за продовження санкцій проти Росії.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що у сфері міжнародної безпеки ЄС існує низка невирішених проблем, а саме розповсюдження зброї масо-

вого знищення, кібернетична злочинність, міжнародний тероризм, регіональні конфлікти та ін. Не можна з упевненістю сказати, що ці проблеми будуть вирішені в найближчі роки, але ЄС вже зробив перші кроки до забезпечення європейської безпеки, а також ліквідації поставлених проблем.